Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Utredning och beställarstöd
Johanna Mattsson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-02-04

HSN 2025-0775

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Axel Conradi (M), Amelie Tarschys Ingre (L) och Carl Johan Schiller (KD) om visselblåsarfunktion angående oegentligheter och välfärdsbrottslighet

Ärendebeskrivning

Svar på skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden från Axel Conradi (M), Amelie Tarschys Ingre (L) och Carl Johan Schiller (KD) om visselblåsarfunktion angående oegentligheter och välfärdsbrottslighet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Axel Conradi (M), Amelie Tarschys Ingre (L) och Carl Johan Schiller (KD)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen från Axel Conradi (M), Amelie Tarschys Ingre (L) och Carl Johan Schiller (KD) om visselblåsarfunktion angående oegentligheter och välfärdsbrottslighet anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden påtalar Axel Conradi (M), Amelie Tarschys Ingre (L) och Carl Johan Schiller (KD) behovet av en trygg, oberoende och lättillgänglig kanal för vårdpersonal, både i regionens egen verksamhet och hos privata vårdgivare, att anmäla misstänkta missförhållanden eller brott mot välfärdssystemen. De lyfter vikten av en anonym visselblåsarfunktion, men understryker samtidigt att en central lösning inte får försvåra möjligheten att fånga upp avvikelser nära verksamheten. De anser att funktionen bör omfatta all offentligt finansierad vård.

I skrivelsen önskar Axel Conradi (M), Amelie Tarschys Ingre (L) och Carl Johan Schiller (KD) att hälso- och sjukvårdsnämnden tar ställning till följande frågor:

1. Hur säkerställer vi att en central visselblåsarfunktion inte hamnar för långt från vårdens medarbetare och den operativa verksamheten?
2. Hur ska funktionen utformas för att omfatta all offentligt finansierad vård på ett rättssäkert och enhetligt sätt?
3. Hur säkerställer vi att funktionen möjliggör full anonymitet för medarbetare som påtalar brister, i synnerhet i verksamheter där det finns rädsla för repressalier?
4. När kan vi förvänta oss att en sådan funktion är på plats, givet att behovet av en visselblåsarfunktion är mycket angeläget?

Överväganden
Såväl privata som offentliga arbetsgivare med fler än 50 anställda är enligt lag skyldiga att ha en intern visselblåsarfunktion. Visselblåsarfunktionen regleras av lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (”visselblåsarlagen”) med tillhörande förordning. Enligt lag och förordning ska visselblåsningar hanteras av personer eller enheter som är oberoende och självständiga, och den som visselblåser ska skyddas mot repressalier från arbetsgivare.

För arbetsgivare med färre än 50 anställda finns externa visselblåsarkanaler, och Arbetsmiljöverket ansvarar både för att sådana inrättas och för tillsynen av visselblåsarfunktionerna.

Enligt visselblåsarlagen ska visselblåsartjänsten omfatta alla anställda i Region Stockholm, hyrpersonal och andra uppdragstagare som likställs med anställda. Även den som fullgör praktik, utför volontärarbete samt personer som söker arbete, praktik eller volontärarbete i regionen kan använda visselblåsartjänsten. I visselblåsarlagen anges att "personer under verksamhetsutövarens ledning och kontroll" omfattas av begreppet rapporterande personer. Personal hos privata vårdgivare eller andra upphandlade leverantörer ingår inte i personkretsen för visselblåsarlagen, då kravet på ledning och kontroll inte uppfylls för dessa.

Visselblåsartjänsten är ett av flera sätt att tillgodose vårdpersonalens behov att larma om oegentligheter. För att säkerställa att även andra än de som omfattas av visselblåsarlagen, till exempel allmänhet, patienter, närstående

och personal i privata vårdverksamheter, enkelt kan lämna tips om misstänkta oegentligheter eller välfärdsbrott, inrättade hälso- och sjukvårdsförvaltningen i början av 2025 en tipsfunktion som är lätt att nå via Region Stockholms externa webbplats. Därutöver tar hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkommande emot tips och iakttagelser från personal eller invånare via telefon, brev eller e-post till förvaltningens olika funktionsbrevlådor.

Patientnämnden är ytterligare en mottagare av anmälningar som kan avse misstänkt välfärdsbrottslighet. Funktionen mot oegentligheter och välfärdsbrott vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen tar löpande emot sådana tips och signaler från Patientnämnden.

Huvudregeln vid kommunikation med myndigheter som Region Stockholm, är att inkommande och utgående handlingar är allmänna och omfattas av offentlighetsprincipen. Det är dock fullt möjligt att kontakta hälso- och sjukvårdsförvaltningen anonymt eller under pseudonym, och uppgifter som omfattas av sekretess lämnas inte ut.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen instämmer i att det är viktigt att personalen i de verksamheter som bedriver regionfinansierad vård på ett enkelt och lättillgängligt sätt kan lämna tips och larma om oegentligheter och välfärdsbrottslighet.

I Region Stockholm finns sedan flera år tillbaka en central visselblåsarfunktion som handhas av regionledningskontoret och omfattar samtliga nämnder samt helägda bolag i regionen. I budget 2025 har regionstyrelsen fått i uppdrag att förbereda en regiongemensam central visselblåsartjänst. Budgetbeslutet om centralisering innebär att den redan befintliga centrala funktionen ska utgöra den enda visselblåsartjänsten i regionen, vilket medför att de lokala visselblåsarkanaler som funnits inom olika verksamheter under flera år nu kommer att ersättas. Enligt fullmäktiges budget för 2026 ska den centraliserade visselblåsnings-funktionen implementeras under 2026. Regionledningskontoret bedriver ett pågående förberedelsearbete inför denna övergång.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att det, både i dagsläget och efter den kommande centraliseringen till en enda visselblåsarfunktion, kommer att finnas goda möjligheter för hälso- och sjukvårdens medarbetare att anmäla misstänkta missförhållanden eller brott mot välfärdssystemen. När det gäller frågor som rör den centrala

visselblåsartjänsten, såsom tidplan eller hantering av anonymitet, hänvisar hälso- och sjukvårdsförvaltningen till regionstyrelsen och dess förvaltning.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Sara Pütsep
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-02-04